

Welkom, lieve Gearte

Column
Wim Boonstra

Onlangs ben ik voor het eerst grootvader geworden. Apetrots ben ik met Gearte, mijn kleindochter. Tegelijkertijd vraag ik mij af: wat voor een wereld treft zij aan? Mijn kleinkind komt ter wereld in het jaar waarin de eerste naoorlogse babyboomers met pensioen gaan. Dat betekent voor de meesten niet dat ze stoppen met werken, maar dat de VUT-status wordt ingeruild voor die van officiële pensionado.

Er bestaan nogal wat verschillen van inzicht over die babyboomers. Zelf positioneren ze zich graag als de generatie die dit land heeft opgebouwd, maar dat is onzin. Dat hebben hun ouders en grootouders gedaan. Toen de eerste babyboomers de arbeidsmarkt bereikten, was het eind jaren zestig en was de wederopbouw verregaand voltooid. Vanaf de jaren zeventig raakte de economie op een structureel lager groeipad.

De babyboomgeneratie heeft als geen ander bevolkingscohort geprofiteerd van de wederopbouw. Werktijden werden verkort, sociale voorzieningen werden verder opgetuigd en volop genoten. Sterker nog, dat genieten nam zulke vormen aan dat ze zonder hervormingen niet langer houdbaar zijn. Waarbij sommige babyboomers nu hun politieke krachten bundelen om te zorgen dat zij nog even kunnen door genieten en hun kinderen de rekening krijgen. Dat noemen ze dan 'solidariteit', wat betekent:

'jij moet solidair zijn met mij, opdat ik het niet met jou hoeft te zijn'. De babyboomgeneratie zal de geschiedenisboeken niet als de meest ijverige ingaan.

Wat laten zij na? Kleine Gearte begint natuurlijk op een welvaartsniveau dat hoger is dan dat van haar grootouders. Nog veel belangrijker is dat wij in ons deel van het continent al meer dan een halve eeuw geen oorlog meer hebben meegemaakt. Dat is heel bijzonder, al staan wij daar weinig bij stil. Die Europese integratie heeft meer gebracht dan alleen vrijhandel en de euro, wees er zuinig op. Dan kan ook Gearte genieten van een leven in vrede.

Dat is het goede nieuws. Minder goed is dat er ook grote onbetaalde rekeningen liggen die door

Al meer dan een halve eeuw kent ons deel van het continent geen oorlog meer. Dat is heel bijzonder

regering en sociale partners bij voorkeur naar de toekomst worden doorgeschoven. Dan hebben we het over gezondheidszorg en de oudedagsvoorzieningen. Minder goed is ook dat ons onderwijsstelsel kwalitatief achteruit holt, mede doordat jonge leraren en onderwijzers slecht worden betaald. Veel hoger opgeleiden werken liever elders. Nog minder goed is dat onze gasvoorraad er in de loop der tijd ook grotendeels doorheen is gejaast. De gasopbrengsten, ettelijke honderden miljarden euro groot, hadden we ook slim kunnen beleggen. Dan hadden er vele generaties plezier van kunnen hebben. Maar zo solidair was de vertrekkende generatie niet.

En wereldwijd laten de babyboomers een planeet achter die de grenzen van haar productieve vermogen nadert. Of het nu gaat om grondstoffen, om voedselproductie of klimaatverandering, onze planeet staat er nu domweg een stuk slechter voor dan een halve eeuw geleden.

Kleine Gearte weet dit allemaal nog niet. Zij ligt nog tevreden aan haar moeders borst en geniet letterlijk met volle teugen van het zojuist begonnen leven. Wat zal zij denken als zij de jaren des ondersheids bereikt? In ieder geval is de kans groot dat zij in haar leven per saldo minder welvaartsgroei zal meemaken dan haar grootouders. De schuldenlast die wij nalaten zal hetzij door aflossing, hetzij via inflatie worden weggewerkt en dat kost welvaart. Maar opkomende landen zullen rijker worden en daarmee wordt de wereld evenwichtiger.

De kans dat Gearte met 67 jaar met pensioen mag, is ook niet zo groot; dat wordt eerder een jaar of 75. Zal zij trots zijn op haar voorouders of niet? Waarschijnlijk zal zij te zijner tijd concluderen dat die de planeet best wat netter achter hadden kunnen laten. Maar die vreedzame jeugd was onbetaalbaar.

.....
Wim Boonstra is chief economist van Rabobank.

